

ՉՕՃՈՒԳԼԱՐ ԻԶԻՆ

«ՉՕՃՈՒԳԼԱՐԸ ՊԱՆԱ ԿԷԼՄԷՅԷ ՊԲԱԳԸՆ» ՂՈՒԿ. ԺԸ. 16:

ՃԻԼՏ Դ.

ԻՍԹԱՆԳՈՒԼ. ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1. 1875.

№ 2

տուգլարնտան, իբրիսի տէ իտտիա-
սընտան վաղ կէշմէք իսթէմէյօր. լա-
քին օնլար քէօփրիւնիւն իւսթիւնտէ
գալղայա պաշլարլարսա, իբրիսին
տէ սույա տիւշիւղ պօղուլա-
ճաղընը հէր քէս կէօրէպիլիւր:

ՉՕՃՈՒԳԼԱՐԸՄԱ ՊԻՐ ՍԷՕԶ

Սէվկիւլիւ չօճուգլար.

Մէքթէպ չօճուգլարնտան
գալէմ վէ քեաղրա վէ սաիր
պու կիպի շէյլէր էօտիւնճ
ալան Նիկողոս նամ պիր չօ-
ճուղուն հիքեայէսինի պու
կիւն օգույօրուտուժ, Նիկո-
ղոս, պու շէյլէրաէն մատա,
պաղէն պիր գաշ փարա տա-
խի, մէսէրա քէօփրիւ իշիւն
օն փարա, շունտան պունտան
էօտիւնճ ալրըրտը, Լաքին
էօտիւնճ ալտըղը հէր նէ գա-
տար ուֆագ թէֆէք շէյլէր
իտի իսէ տէ, ալտըղընը կէթի-
րիպ վէրմէյէ ունուտուրու-
տու, Նիկողոս պու իհմալըղը

փէք չօղունա էթտիյինտէն, օնա
վէրիլէն շէյ զայ օլմուշ կիպի սա-
յըմալը տէյիւ հէր քէս աննամըշը-
տը, Նիհայէթ էօյլէ օլտու քի, հէր
քիմտէն պիր շէյ իսթէսէ իտի, «Վէր-
մէմ» տէն պաշգա ճէվապ ալմաղըտը,
Էյէր պիրիսի Նիկողոս, պաշգա-
սընըն օլան շէյի ալըպ կէրի վէրմէ-
տիյի իշիւն իրըսըղ չաղըրսայըտը,
Նիկողոս շիւպհէսիղ կիւճէնիր իտի.
հալ պու քի օնուն էթտիյի շէյ իրը-
սըղըրգտան չօգ ֆարգըլը տէյիւ իտի,
Նիկողոս Նիհայէթ պէօյիւտիւքտէն
սօնղրա սարրաֆըրգ էթմէյէ պաշլա-
տը, Ֆագաթ, էօտիւնճ օլտուղու ի-
շիւն պաշղասընա միւթէալիկ օլան

ՆԷՖՍԱՆԻՅԷԹ ՍԻՐՄԷՄԷՔ

Տար պիր սօգադտա իբի արապա
գարշը պէ գարշը կէլտիյինտէ, քիմ
կէրի շէքիլիպ օպիրինէ եէր վէրմէլի
տէյիւ արապաճըլարըն մարաղա էթ-
տիյի հիշ կէօրմիւշմիւսինիլ, Եա-
խօտ տար վէ չամուրլու սօգադտա
իբի չօճուգ պիրպիրլէրինի գարշըլա-
տըղընտա, նէ պիրի նէ տէ օպիրի
գարշըսընտարինէ եօլ վէրմէք իշիւն
չամուրա պամագ իսթէմէյիպ գալ-
ղա էթտիքլէրինէ բասթ կէլմիշմի-
սինիլ,

Պիղիմ տէ էօմրիւմիւղտէ, «Քիմ

գարշըսընտարինէ թէվաղիւ էտէճէք»
տէյիւ չօգ տէֆա մարաղա զուհուր
էտէր, Պու սիւալէ ճէվապ պու տուր.
«Ալիճէնապ օլան թէվաղիւ էտէճէք»
Տէմէք իսթէրիղ քի, կէրշէք վէ Բրիս-
թիյանա եագըրըր օլան ալիճէնապըրգ,
իգթիղա էթտիյի վաղըթ, ումու-
մինին խայրը իշիւն իտտիա վէ նէֆ-
սանիյէթիմիղտէն վաղ կէշմէյէ պիղի
գանտըրըր:

Պու թատիլրտէքի քէշիլէր կիպի
ինատ վէ նէֆսանիյէթ սիւրմէք ա-
գըլըրըրգ տըր, Բէօփրիւ փէք տար
տըր, քէշիլէր տէ զայէթ քիպիր օլ-

չէյի քէնտիսինէ մալ էթմէք խույու իւզէրինտէ գալտը :

Պիր կիւն թիւճճարտան պիր զաթ քէսէ իլէ 700 լիրա կէթիւրիպ, «Փա- զար էրթէսի կիւնիւնէտէք պու սէն- տէ էմանէթ գալտըն» տէյէրէք ազ- չէյի նիկոզոսա թէսլիմ էթտի, նի- կոզոս տաթի «Փէք էյի» տէյէրէք գապուլ էթտի : Օլ զաթ կիթտիք- տէն սոնդրա նիկոզոս ֆիթրինտէն, «Պէն պու փարա իլէ գոնսօլիտ ալըպ, փազար էրթէսի կիւնիւ, պու տաթմ կէլմէզտէն, գոնսօլիտէրին հէր պիր թանէսինի պէշէք զուրուշ քեար իլէ սաթաճազ օլուրսամ 7,000 զուրուշ գազանըրմ : պու տաթմէ տէ հիշ գարար օլմազ » տէյիպ, օլ էմանէթ 700 լիրա իլէ գոնսօլիտ ալտը, լա- քին փազար էրթէսի կիւնիւ ֆոնտօ- լարն ֆիթմը աշաղա օլտուզունտան նիկոզոս եանընտա պուլունան գոն- սօլիտէրի սաթամազ օլտու, վէ թիւճճարն էմանէթ փարասընը վէ- րէսլիմէք իլիւն տիւքքեանընը գա- փայլպ էթմէ պէրի տիւշտիւ քի 700 լիրա էօթիւնճ վէրէն պուլուն, տա- մա պուլամտը : Թիւճճար իսէ նի- կոզոսուն տիւքքեանընը գափալը կէօրտիւլիւնտէ, շիւպէյէ վարըպ զապթիլէ մարիֆէթի իլէ օնու արա- տըպ պուլտուրտու, վէ նիկոզոս հապսա գոնուլտու :

Պունտան էվիլէ, չօճուգլար, սիղէ խուսուսա սեփազ գապահաթլարտան սազընմալըսընըպ տէմիշ իտիմ, զիրա քիւշիւք գապահաթ աղար աղար պէօ- յիւք գապահաթա կէթիւրիւր : Ու- մարմ քի սիղէ Ատէմ էօլտիւրմէ, «Վերսըղըք էթմէ» թէնպիշիւրի իճրա էթմէյէ իհմալ էթմէզսինիլ, լա- ին ուֆազ թէֆէք գապահաթլար- տան սազընմազ սիղէ աղըր կէլիւր Պէօյլէ կիւնհալարտան սազընմազ իլիւն Ալլահըն միսիսուսա եարտը- մինա միւհթաճսընը, պու եարտըմը տա Ալլահտան եալընըպ տիլէմէքլէ ա- լըրտընը, Սէվիլիւլիւ չօճուգլարմ, պէն պու մէթմուպու սիղէ երլ պա- չընտա եաղըյօրում, վէ եիւրէյիմտէ պու արզու վար քի սիղ Ալլահըն եար- տըմընա ճան ու տիլտէն արզուքէշ օլտսընը, վէ օնուն վաթիթասը իլէ պու սէնէ գարֆընտա «Գրիստոսուն մէթմուպլարը» օլտսընը :

Գագի տուա :

ԳԱՐԼ

ՀԱՅԿԱՆՈՅՇ

Հայկանոյշ տիշարը չըգըպ հէնուգ եաղան պէյաղ գար իլէ օյնամադ իսթէյօրուտու, լաքին անասը օնա չըգմասըն տէյիւ էմը էթտի : Անա- սընըն պու էմրի Հայկանոյշա չօգ աղըր կէլտի, փարլազ պէյաղ գար,

վաշ էնիպ օթուրույօրուտու : Նիհա- յէթ Հայկանոյշ ճանը սըգըլարադ անասընա, «Արթըգ սէնի սէվմէյէ- ճէյիմ» տէտի :

Հայկանոյշըն անասը Հօփօթիմէ

հանըմ քէնտի քիւշիւք գըղընըն պու թարզ սէօյլէյիլիւնէ աճընարադ, խըր- սը կէլէնէտէք պիր իսթէմէնին իւս- թիւնտէ օթուրսուն տէյիւ օնա էմը էթտի :

Քիւշիւք գըղ իսթէմէյէ օթուր- տու, լաքին ֆիթրինէ գօտու քի խըր-

սընը ասլա էնաիրմէսին. վէ եարմմ սաաթ գատար պաղըրըպ աղլատը, Սոնդրա սուս օլտու, վէ օլ արալըգ Հօփօթիմէ հանըմ օթուրմուշ տիքիշ տիքէյօր իքէն, արգասընտան այազ սէսի ալար, վէ պիրտէն իքի քիւշիւք էլ կէլիպ օնուն պօղաղընա սարըլ- տըլար : Չիւնքի Հայկանոյշ էթտի- յինէ փիւշման օլուպ, կիւլիւմէյէ- րէք կէլտի, վէ անասընա, «Անա, չօգ աճըրմ քի եարամազ օլտում, պունտան պէօյլէ Գէն ուսլու օլա- ճաղըմ» տէյէրէք անասընը էօփտիւ : Տէն վէ Գէն լուղէթլէրի իւշ եաչըն- տա չօճուգլար իլիւն պէօյիւք լու- գէթլէր տիր. լաքին պու լուղէթլէ- րի գուլանան, վէ էյի օլմաղա նի- յէթ գօմազ ասըլ էյի օլմաղտան գօլայ օլտուզունու կէօրէն եալընը Հայկանոյշ տէյիւ տիր :

ԱՃԱԻՊ ՊԻՐ ՕՐԹԱԳԼԸԳ

Ամէրիգանըն էն սըճազ եէրլէրին- տէ պիր ճինս գարընճա վար տըր քի աղաճլար իւսթիւնտէ եաչար, լաքին եալընըպ պիր ճինս աղաճտա պուլու- նուպ օնուն իւսթիւնտէ պէսլէնիւր : Պու ճինս աղաճըն տալարընտա էնլի տիքէնլէր վար, վէ օնուն թաթլը եափ- րաղլարընը կէմէյէ կէլէն Հայկան- լար օլ տիքէնլէր սէպէպլինտէն օնլա- րը կէյէմէզլէր : Սայ քի հէր տիքէ- նին ալթընտա տա եօղարտա զիքր օլունան սիյահ վէ սօգուճու գարըն- ճալարըն պիր եուվասը պուլունուր : Աղաճըն հէր պիր եափրաղընըն ու- ճունտա տա տաթիմա պօլ պալ պու- լունուր, վէ օլ գարընճալար պու պալտան իսթէտիքլէրի գատար եէր- լէր : Աղաճըն պիր նէվ թաթլը մէյ- վէսի տէ վար քի ուֆազ արմուտ շէքլինտէ տիր, վէ պու մէյլէնին օլմուշլարընը տա գարընճալար եէ- յիպ շիշպօղաղըրըպ կէլինիլէր :

Օլ մէմլէքէթտէ չօգ թիւրլիւ պէօ- ճէքլէր պու աղաճըն եափրաղլարընը կէմէյէ կէլիլէր, վէ պու պէօճէք- լէր օլ տիքէնլէրտէն թուլթուլամազ օլտուգլարընտան, էյէր տաթիմա ա- ղաճըն իւսթիւնտէ եաչայան օլ գա- րընճալար օլմասայրտը, պէօճէքլէր պու աղաճլարըն եափրաղլարընը եէ- յիպ աղաճը թէզ գուրուտուրլարը- ար. լաքին պիր պէօճէք եա պիր գուրա կէլտիլի կիպի, գարընճա- լար հիւճիւմ էտիպ օնու էօլտիւ- լիւրլէր :

Սիղտէն պիրիսի պիլէ պու աղա- ճըն պիր տալընա տօգանըպ աղաճը գըմըլտաթա, պինլէր իլէ գարընճա- լար սիղի տաթի սօգմաղա չըգարլար : կէօրիւնիւր քի նէ պու ճինս աղաճ օլ գարընճա օլմաղսա եաչար, նէ տէ պու աղաճ օլմաղսա օլ գարընճալար սաղ գալապիլիլէր : Պու պիր աճա- իպ օրթաղըրգ տէյիլ մի :

ԳԻԻԶԻԻԲ ԱՄՄԱ ՊԵՅԵԻԻԲ ՊԻՐ ԽՈՒՅ

(Էրֆէնէնէ Բէրէնէն)

Սէվիլիւլիւ չօճուգլարմ :

Տիգղաթլէ տինլէմէյէ սէօզ վէրիւր- սէնիլ, սիղէ պիր շէյ նաղլ էտէյիմ :

Տիւն սօգադտան կէշէրքէն պազ- տըմ քի Օննիկ էլինտէ թէսպիւ թանէ- փամուգ կիպի եուվազ վէ եալաշ եա-

էրի օլարադ պիր պուճագ տա օթու-
բույօր ուտու։ Պու թանէլէրտէն պիր
գալընը կիզլիճէ սաղ ալուճունա ալըպ
սաղլատըդ տան սօնդրա, « Թէք մի
չիֆթ մի» տէյիւ Արմենակա սօրտու։
Արմենակ Օննիկին պու սիւալինէ ճէ-
վապ վէրէրէք տաիմա գաղանըյօրու-
տու, էօյլէ քի Օննիկ հէփ թանէլէ-
րի վէրիպ, պաշգա թանէլէր սաթուն
ալմագ իչիւն անասընտան փարա իս-
թէմէյէ կիթաի, չիւնքի էվիլէ վէր-
աիքլէրինի տէ գաղանըպ կէրի ալըր
տէյիւ ումայօրուտու։ Պու իւմիա ի-
լէ թանէլէր սաթուն ալըպ օյնատը ի-
սէ տէ, օնլարը տա վէրտիւ հէր տէֆա
թանէլէրի պիթաիլինտէ, պաշգա թա-
նէլէր սաթուն ալմագ իչիւն Օննիկ ա-
նասընա կիտիպ փարա իսթէյօրու-
տու, լաքին էն սօնունտա անասը տա-
րըլըպ արթըգ փարա վէրմէտի։

Պու թարգ օյունլարտան նէ ֆէ-
նալըղլար հասըլ օլտուղունու սիզ
պիլմէզսինիզ, պու սէպէպտէն սիզէ
նասիհաթ վէրիլիմքի պէօյլէ օյուն-
լարտան վաղ կէչէսինիզ, զիրա օն-
լար սիզի չօգ ֆէնա խուլլարա կէ-
թիւրիւր։ Պու կիւն պու թարգ օ-
յունլարտա օն եախօտ եիրմի փարա
ղայպ էտէրսինիզ, լաքին եարըն չօգ
փարալար վէրէճէքսինիզ։ Չիւնքի
խույ աղար աղար եաշընըղլա պէ-
րապէր պէօյիւր, էօյլէ քի արթըգ
օնտան գուրթուլմագ սիզէ միւմքիւն-
սիւզ օլապլիլի։

Պունա չօգ էմսալիմիզ վար։ Պէն
չօղլար թանըրըմքի, սիզին եաշտա
իքէն պու թարգ օյունլարը սէվէրլէր
իտի, վէ պէօյիւլիւպ փարա գաղան-
մագա պաշլատըդ տան սօնդրա տա էօյ-
լէ օյունլար օյնամագ տան վաղ կէչ-
մէյիպ, էյ վախ, պիւթիւն վարիյէթ-
լէրինի թէլէֆ էթաիքտէն մատա,
րահաթլարընը տա զայպ էտիպ թիւր-
լիւ սրգընթըլարա վէ տէրալէրէ տիւշ-
տիւլէր, վէ օլ օյնամագ խույու սէ-
պէպլինտէն իսէ պիւթիւն էմքլէրինի
սէֆիլիլիքլէ կէչիւրտիլէր։

Իմաի, սէվիլիլիւ չօնուղլար, սիզ
տէ Օննիկ վէ Արմենակ կիպի պու
թարգ օյունլար օյնամագ առէթ էթ-
միշ իսէնիլ, թէզ վաղ կէչմէլիսինիզ,
եօխտա սօնունուզ պէօյիւր թէհլիքէ-
տէ տիր։ Պէօյլէ գոււմար օյունլարըն-
տան իսէ, սօնունտա էմքլէրինիլէ վէ
վարիյէթլինիլէ զարարըլ օլմայան
թիւրլիւ օյունլար իլէ էյլէնէպիլիւրսի-
նիզ, Պաղի սաղ օլուն։

ԱՍՏՏՈՒՐ Վ. Դ. ԵԱՂՃԵԱՆ

ՔԷՆՏԻ ԳՈՒՍՈՒՐՈՒՆՈՒ ԹԱՆԸՄԱԳ
ԻՍԹԵՄԻՄԷՔ

Պու թապիրտէքի քէօփէք քէտի
իլէ գալղա էթմէյէ հաղըր կիպի
կէօրիւնիւյօր իսէ տէ, էօյլէ տէյիւ
տիր։ Պու քէօփէք պիր զէնկին ա-
տէմին էվինտէ չօգտան պէրու պու
քէտի իլէ պէրապէր արգատաշըրգ
էթմիշ օլտուղունտան, օնունլա խըր-
լաշմաղ, Հիքեայէյէ պաղարադ քէյ-
ֆիյէթ պու տուր։ Քէօփէք վէ քէ-
տի պիրպիրլէրի իլէ մուհապալէթլէ
սէօյլէչիօրլար, վէ հէր պիրի արգա-
տաշընըն իւղէրինտէ կէօրտիւլիւ գու-
սուրլարը օնա խապէր վէրմէյէ գա-
րար վէրմիշ տիր։

Էվիլէլա քէտի սէօյլէմէյէ պաշլա-
լըպ, քէօփէյէ, « Պիլիւրմիսին, պէն
չօգ տէֆա կէօրմիւլիւմքի, սէն . . . »
տէյօրքէն, քէօփէք օնա, « Տուր, եաշ-
մա սէնտէն պէօյիւր օլտուղունու

պիլիւրսին, սէնին եալրու օլտուղուն
վաղըթ պէն պէօյիւր իտիմ, իմաի
սէօյլէմէք իսթիտա պանա տիւշէր»
տէտի։

Քէտի տաիսի, « ֓էք էյի, սէօյլէ
պաղայըմ, » տէյինճէ, քէօփէք քէ-
տիյէ, « Էվիլէլա, աղիզիմ, սէն աթէ-
չին էօնիւնտէ օթուրմայը չօգ սէվէ-
յօրսուն, էօյլէ քի պէն ըսընմագ ի-
չիւն սէնի պիր թարաֆա իթմէյէ
մէճալուր օլույօրոււմ, իքինճի, պէ-
րապէր եէմէք եէտիլիմիզ վաղըթ,
էն էյի լօղմայը սէն ալըյօրսուն, ա-
ղիզիմ, պու իսէ թէրալիյէյէ գարշը
տըր, իւչիւնճիւ . . . »

Քէտի, « Տուր, սէօյլէմէյէ սըրա
պանա կէլմէյէճէք մի, » տէտի։

Քէօփէք, « Հէլէ պէն սէօղիւմիւ
պիլիլիլէյիմ, » տէյիպ, « Չօգ տէֆա
պէն հանըմըն գուճաղընա կիթմէք
իսթէտիլիմ վաղըթ, սէն էվիլէ կի-
տէյօրսուն, » տէտիքտէն սօնդրա,
քէտիտէ տահա նիշէ գուսուրլար
պուլտու։ Վէլհասըլ քէօփէք իսթէ-
տիլի շէյի գապահաթ տըր տէյէրէք
քէտիլին եիւղիւնէ վուրտու։

Քէօփէք լաղըրտըսընը պիլիլիլին-
ճէյէտէք զալալը քէտի սապը իլէ
տիւնլէտի, վէ սօնդրա օնա, « Տէյէճէ-
յին հէփ պու մու տուր » տէյիւ սօր-
տու։ քէօփէք տաիսի, « Եիմաի խաթ-
րմտա օլան պու գատար տըր » տէ-
տիքտէ, քէտի, « ֓էք էյի, էվիլէլա
սէն . . . » տէմէքտէ իքէն, քէօփէք
օնա, « Աֆիլ էտէրսին, տօթում, պէն
չիմաի կիտէճէյիմ, ումարըմքի նա-
սիհաթլմտան հիսսէ ալաճագսըն,
լաքին սէնին սէօղիւնիւ տիւնլէմէյէ
չիմաի հիշ վաղըթմ եօգ » տէյէրէք
կիտիլէրտի, թապիրիմիզ, քէօփէ-
յին պու սէօղլէրի սէօյլէտիլի վաղըթ
չէքլիմիշ տիր։

ՉՕՃՈՒԳ ԹԱՊԻՐԼԷՐԻ

Պաղը քիւչիւք չօնուղլար քէնտի
ֆիքիլիլէրինի աճաիպ թարգ իլէ պէ-
յան էտէրլէր։ Պէօյլէ պիր քիւչիւք
չօնուղա, « Տուայա ճէվապ նէ տիր »
տէյիւ սօրուլտու իսէ, « Ալլահըն
փէք էյի տէմէտի տիր » տէտի։

Պաշգա պիր չօնուղ տա
ինսանըն զամիրի իչիւն,
« Եիւրէյիմիզին իչինտէ Թի-
սուսուն ֆըսըլտամասը տըր »
տէտի։

Պաշգա պիր չօնուղ
սաատէթլի օլմագ նէ օլ-
տուղունու աննաթմագ ի-
չիւն, « Հէփ օյունճագլարը-
նը գրղգարընտաշընա վէր-
մէք իսթէմէն տիր » տէտի։

Քիւչիւք պիր չօնուղ պիր
նալպանտ տիւքքեանընա
կիտիպ, էվէ կէլտիլինտէ, « Աթ եափ-
աղլարը եէրէ կիթաիմ, օրատա
պիր աթըն սօն ալաղընը մըխա-
յօրլար ըտը » տէտի։

Պաշգա պիր չօնուղ, « Դինանմագ,
սէպէպ սօրմայարադ Ալլահըն էմքլինի
էթմէք տիր » տէտի։

Քիւչիւք պիր գրղ եօղուրտ եէմէ-
յէ օթուրտուղունտա, « Արթին պու
եօղուրտու սապօնտան մը եալտըր »
տէտի։ Անասը, « Նէ տէյօրսուն, գրղ, »
տէյինճէ, « Եա սէն Արթին սապօ-
նու նիչիւն վէրտին » տէյիւ ճէվապ
վէրտի։

Պու չօնուղ քէնտի քէնտինէ պէօյ-
լէ տիւչիւնմիւլիտի, « Սապօն պէյաղ
տըր, եօղուրտ տա պէյաղ տըր, Ար-
թին սապօնու ալտը, վէ եարըմ սա-
աթ սօնդրա եօղուրտու կէթիւրտի,
տէմէք տիր քի Արթին եօղուրտու
սապօնտան եալտըր, » լաքին պէօյլէ
եանըլզ գըյաս եալընըլ չօնուղլար
էթմէլ։

ՄԱՐԻԱՄԸՆ ՆԱՍԻՀԱԹԸ

Սըրուհի գատըն, եօրուլմուշ կէօղ-
լէրինի օլալայարադ, « Քէօր օլուր-

